

תורה אור • פרשת ויחי • מאמר 3

אסרי לגפן עירה ולשורקה בני אתונו

”קושר את עירו לגפן ואת בן אתונו לגפן מובחרת”

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ”ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/torah-ohr/vayechi/3](https://likuteitorah.com/he/torah-ohr/vayechi/3)

1 אסרי לגפן עירה ולשורקה בני אתונו. כבס ביין לכושו וגוי. הנה מקרא זה נאמר לימות המשיח דקאי אדלעיל מניי לא יסור שבט מיהודה וגוי.

”אוסר את עירו לגפן, ואת בן אתונו לשרקה; כיבס ביין את לכושו” וגוי. פסוק זה נאמר על ימות המשיח, שכן הוא ממשיך את הפסוק שלפניו: ”לא יסור שבט מיהודה” וגוי,

עד כי יבא שילה ולו יקהת עמים ואז יהיה גם אסרי לגפן עירה:

”עד כי יבוא שילה ולו יקהת עמים”; ואז יהיה גם ”אוסר את עירו לגפן”.

2 וביאור הענין הנה אמרו”ל אין בין עולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד בלבד כי ימות המשיח אינו עוה”ב שלאחר התחיה.

ביאור העניין: חז”ל אמרו: ”אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד בלבד”. ימות המשיח אינם העולם הבא שלאחר תחיית המתים,

שזהו מתן שכרן של צדיקים. אבל ימות המשיח הוא בבחי’ היום לעשותם ולא לקבל שכרן.

שבו ניתן שכרם של צדיקים. אלא שימות המשיח הם בבחינת ”היום לעשותם”, ולא לקבל את שכרם.

3 ועיקר היום לעשותם ותכלית השלימות של המעשה יהיה בימות המשיח. וכמו שהיה עיקר עבודת האדם בג”ע לעבדה ולשמרה.

והעיקר [בהגשמת] ”היום לעשותם”, והשלמות העליונה של המעשה, יהיו בימות המשיח. בדומה לכך, עיקר עבודתו של אדם בגן עדן היה ”לעבדה ולשמרה”:

לעבדה זו מצות עשה. ולשמרה זו מצות ל”ת. שה”י אז בחי’ היום לעשותם בתכלית השלימות אלא שאח”כ ויגרש את האדם וגוי.

”לעבדה” — אלו מצוות עשה; ”ולשמרה” — אלו מצוות לא תעשה. שכן אז הייתה בחינת ”היום לעשותם” בשלמות העליונה; אלא שלאחר מכן ”ויגרש את האדם” וגוי.

ואח”כ נכנסו אבותינו לארץ ג”כ בשביל קיום מעשה המצות שכמה מצות התלויים בארץ דוקא כמעט ארבע הידות ואחר כך גלו משם

לאחר מכן נכנסו אבותינו לארץ גם כדי לקיים את המצוות במעשה, שכן מצוות רבות תלויות דווקא בארץ — כמעט ארבע חמישיות מהן; ולאחר מכן גלו ממנה,

ולא נתקיימו בידם עד ימות המשיח שיהיה במהרה בימינו שאז יהי בחיי היום לעשותם בתכלית השלימות.

והמצוות [לא התקיימו] בידיהם עד ימות המשיח, שיבואו במהרה בימינו; אז תהיה בחינת "היום לעשותם" בשלמות העליונה.

4 והנה אנו אומרים ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו וכו' כמצות רצונך כו'. שעיקר המעשה היא עבודת הקרבנות שאין אנו יכולים לקיים בגלות אלא שבגלות נתקנה התפלה כנגד הקרבנות. ועדיין אין זה כמצות רצונך ממש:

כעת אנו אומרים: "ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו וכו', כמצות רצונך" וכו'. עיקר המעשה הוא עבודת הקרבנות, שאיננו יכולים לקיים בגלות; אלא שבגלות תיקנו את התפילה כנגד הקרבנות. ואף על פי כן, אין זו עדיין ממש "כמצות רצונך".

5 ולהבין זה דלכאורה התפלה במעלה העליונה יותר מהקרבנות שהתפלה היא נשיאת נפש האדם בספור שבחיו של מקום ברוך שאמר והיה העולם וכל הללויה וכו'

כדי להבין זאת: לכאורה, התפילה נעלית יותר מן הקרבנות, שכן בתפילה האדם מעלה את נפשו כשהוא מספר בשבחיו של מקום: "ברוך שאמר והיה העולם", וכל מזמורי ה"הללויה" [וכו'],

עד שמגיע לואהבת בכל נפשך כו' משא"כ הקרבנות הוא בנפש בהמה וביום השבת שני כבשים. עד שמגיעים ל"ואהבת... בכל נפשך" וכו'. לעומת זאת, הקרבנות נעשים כאמצעות נפש של בהמה: "וביום השבת שני כבשים".

ולמה יהיו הקרבנות במעלה העליונה כל כך שיקראו כמצות רצונך ושזה יהי תכלית השלימות של ימות המשיח יותר מהתפלה שבגלות.

אם כן, מדוע הקרבנות נעלים כל כך עד שהם נקראים "כמצות רצונך", ומדוע הם יהיו השלמות העליונה של ימות המשיח, יותר מן התפילה שבזמן הגלות?

הנה כתיב גפן ממצרים תסיע. שכנ"י נמשלו לגפן שגדלים בה ענביי שמהם יוצא היין ע"י דריכה בגת. הנה כתוב: "גפן ממצרים תסיע". כנסת ישראל נמשלה לגפן, שגדלים בה ענבים, ומהם יוצא היין לאחר שדורכים אותם בגת.

6

והנה עיקר היין המשובח יוצא מהענבי הסמוכי לקרקע כמו שאמרו לגבי נסכים לא היו מביאין מן הדליות אלא מן הרגליות ששם יוצא יין משובח יותר.

והנה, היין המשובח ביותר בא בעיקר מן הענבים הסמוכים לקרקע, כפי שאמרו בעניין הנסכים: לא היו מביאים יין מן הגפנים שעל הדליות, אלא מן הגפנים הנמוכות, שמהן יוצא יין משובח יותר.

והנה היין נתחלק לכמה מינים יש יין המשמח ויש יין המשכר יש יין אדום ויש יין לבן וכך ככל המשל הזה נמשלו כנס"י שיש בהם אהבה מסותרת למקום כו'.

והנה, היין נחלק לכמה מינים: יש יין המשמח ויש יין המשכר; יש יין אדום ויש יין לבן. ובדומה לכך, בכל פרט ופרט של המשל הזה נמשלה כנסת ישראל [ליין], שהרי יש בהם אהבה מסותרת למקום, וכו'.

7

וכדי להוציאה מהעלם אל הגלוי צריך להיות בבחי' רגליות דהיינו להיות בחי' נפשי כעפר לכל תהיה. כדי להוציא אותה מן ההעלם אל הגלוי, צריך להיות בבחינת "גפנים נמוכות" (רגליות), כלומר להיות בבחינת "תהיה נפשי כעפר לכל".

וגם דריכה בגת להיות לב נשבר ונדכה וע"י זה יוצא היין הוא בחי' האהבה מסותרת שהיתה בהעלם וכן יש צורך בדריכה בגת: להיות בלב נשבר ונדכה. באמצעות כך יוצא היין, שהיא בחינת האהבה הנסתרת שהייתה בהעלם,

כי על יין אמרו נכנס יין יצא סוד והיינו לפי שהיין היה ג"כ מתחלה בהעלם בענבים ואח"כ נתגלה ויצא לחוץ.

שכן על היין אמרו: "נכנס יין יצא סוד". הטעם לכך הוא שגם היין היה תחילה בהעלם בתוך הענבים, ואחר כך התגלה ויצא החוצה.

8

והנה באהבה יש ב' בחי'. יש מתפעל להיות שמחת ה' בלבו היא בחינת יין המשמח ובחי' יין לבן מבחי' חמר חיווריין עתיק כו'.

והנה, באהבה יש שתי בחינות. יש מי שמתעורר כך ששמחה בה' שורה בלבו; זו בחינת "יין המשמח" ובחינת יין לבן, מבחינת "חמר חיווריין עתיק" וכו'.

ויש מתפעל להיות לו מרירות הלב מפני היותו ממארי דחושבנא מכל מחשבותיו ודבוריו ומעשיו אשר לא להי' המה ולצעוק אל הי' ולדבקה בו הוא בחי' יין אדום ויין המשכר וכו'.

ויש מי שמתעורר למרירות הלב, מפני שהוא ממארי דחושבנא על כל מחשבותיו, דיבוריו ומעשיו שאינם להי', [ומתעורר] לצעוק אל הי' ולדבקה בו; זו בחינת יין אדום ויין המשכר וכו'.

9 והנה אנו אומרים בשבת וינוחו בו ישראל מקדשי שמך. ולכאורה אינו מוכן הלא הוא ית' מאליו קדוש וכתוב כי קדוש אני וקדושתי למעלה מקדושתכם.

בשבת אנו אומרים: "וינוחו בו ישראל מקדשי שמך". לכאורה קשה להבין זאת: וכי הוא יתברך אינו קדוש מעצמו? והרי נאמר: "כי קדוש אני", וקדושתי למעלה מקדושתכם.

ואיך יהיה תלוי קדושתו ית' בישראל דייקא שיקראו הם המקדישים שמו. אך הענין דהנה אנו אומרים אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יהללוך סלה.

כיצד, אם כן, קדושתו יתברך יכולה להיות תלויה דווקא בישראל, עד שהם נקראים מקדשי שמו? אלא הענין הוא כך: אנו אומרים: "אתה קדוש ושמך קדוש, וקדושים בכל יום יהללוך סלה".

פ"י קדושים בכל יום כו' כמאמר המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית שבכל יום ויום מתהווה מאין ליש כל מעשה בראשית.

הפירוש של "קדושים בכל יום" וכו' הוא על דרך הנאמר: "המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית": בכל יום ויום כל מעשה בראשית מתהווה מחדש מאין ליש.

10 וכשהם משיגים כל יום התהוותם וחיותם מבחי' קדוש ומובדל כי עליו ית' נאמר אדון הנפלאות וכאשר הקדושים משיגים בכל יום את התהוותם ואת חיותם מן הבחינה הקדושה והמובדלת — שהרי עליו יתברך נאמר "אדון הנפלאות",

פ"י למעלה מעלה מבחי' נפלאות כמ"ש עושה פלא. שבחי' הפלא הוא כעשיה גשמיות אצלו ית'. כלומר, נעלה מעלה מעלה גם מבחינת הנפלאות, ככתוב: "עושה פלא", שכן בחינת הפלא היא בעיניו יתברך כעשייה גשמית.

כי ענין הפלא היא פליאת ההתהווה יש מאין וראשית ההתהווה הוא בחכמה כמ"ש והחכמה מאין תמצא. שהרי עניינו של הפלא הוא החידוש שבהתהוות יש מאין, וראשית ההתהוות היא בחכמה, ככתוב: "והחכמה מאין תמצא".

11 וכתוב כולם בחכמה עשית שהחכמה נחשבת אצלו כעשייה גשמית שהיא בחי' סוף דרגין משכל ודבור ומחשבה ומעשה וכך החכמה נחשבת אצלו שהוא ית' למעלה מן החכמה ומרומם עד אין קץ.

וכתוב: "כולם בחכמה עשית" — החכמה נחשבת בעיניו כעשייה גשמית, שהיא המדרגה האחרונה בסדר המדרגות של שכל, דיבור, מחשבה ומעשה. כך גם החכמה נחשבת בעיניו כעשייה, שהרי הוא יתברך למעלה מן החכמה ונעלה עד אין קץ.

ולכן הם יהללוך סלה תמיד בעילוי אחר עילוי בלי הפסק וכל זה בבחי' ושם קדוש כי הודו של שמו על ארץ ושמים.

לכן הם "יהללוך סלה" — הם מהללים אותך תמיד, [ועולים] ממדרגה למדרגה בלי הפסק. כל זה הוא בבחינת "ושם קדוש", שכן הוד שמו הוא "על ארץ ושמים".

כמ"ש כי ביה ה' צור עולמים פי' בי"ה הוא שמו הוי"ה כי הוי"ה היא גי' כ"ה שהוי"ו מושך הוי"ד כו'. כמו שכתוב: "כי ביה ה' צור עולמים". כלומר, "ביה" הוא שמו הוי', שכן האותיות הוי"ה הן גם י"ה, מפני שהוי"ו ממשיכה את הוי"ד וכו'.

12 וביו"ד נברא העוה"ב כנ"ל היינו עלמין סתימין דלא אתגליין עין לא ראתה אלהים זולתך ובה"א נברא עוה"ז היינו עלמין דאתגליין מה

וביו"ד נברא העולם הבא, כאמור לעיל; כלומר, העולמות הנסתרים שאינם מתגלים: "עין לא ראתה אלקים זולתך". ובה"א נברא העולם הזה; כלומר, העולמות המתגלים, מה ש

שהוא מושג ונתפס בהשגת הנבראים ואפי' גי' העליון נק' עלמא דאתגליי לגבי בחי' זו שהוא שם שהרי צדיקי' נהנים כו' אלא שלגבי עוה"ז השפל הגשמי נק' עוה"ב גי' העליון.

שנתפס ומוכן בהשגת הנבראים. אפילו גן עדן העליון נקרא "עולם מתגלה" ביחס לבחינה זו, שהרי שם "צדיקים נהנים" וכו'; אלא שרק ביחס לעולם הזה השפל והגשמי נקרא גן עדן העליון "העולם הבא".

אבל לגבי עולמות עליוני' נקרא בשם עוה"ז ועלמא דאתגליא מאחר שיש שם הנאה ותענוג הנשמות

אבל ביחס לעולמות העליונים הוא נקרא "העולם הזה" ו"עולם מתגלה", מכיוון שיש שם הנאה ותענוג לנשמות,

משא"כ בחי' עלמין סתימין הוא מה שאינו מושג ונתפס כלל עין לא ראתה וכו' וכל בחי' הללו הם מבחינת שמו והודו של שמו כו'.

ואילו בחינת העולמות הנסתרים היא מה שאינו נתפס ומושג כלל: "עין לא ראתה" וכו'. וכל הבחינות האלה הן מבחינת שמו והודו של שמו כו'.

אבל בא"ס ב"ה עצמו לא שייך כלל זה שהוא קדוש ומוכדל מגדר עלמין לגמרי ולא שייך אפילו בחי' עלמין סתימין כו' ובחינת עלמין סתימין הם כעשיות גשמיות אצלו ית'.

אבל לגבי אין סוף ברוך הוא עצמו אין הדבר שייך כלל, שכן הוא קדוש ומוכדל לגמרי מגדר העולמות, ואפילו בחינת העולמות הנסתרים אינה שייכת [אליו] וכו'. בחינת העולמות הנסתרים היא בעיניו כעשיית מעשים גשמיים, יתברך.

13 וכמאמר אדון הנפלאות. וכמ"ש עושה פלא. ומה שקדושים בכל יום יהללך סלה הוא בבחי' ושמך קדוש בלבד והיינו כי משם נמשך קדושתם ומהללים להתכלל ולהבטל במקורם.

כמו באמירה "אדון הנפלאות", וכמו שכתוב: "עושה פלא". ואילו "קדושים בכל יום יהללך סלה" הוא רק בבחינת "ושמך קדוש"; כלומר, משם נמשכת קדושתם, והם מהללים כדי להיכלל ולהתבטל במקורם.

אבל ישראל הם מקדשי שמך כי הנה באתעדל"ת תלוי אתעדל"ע להיות התלבשות א"ס ב"ה בחכמה וחסד להחיות ולהוות עלמין סתימין ועלמין דאתגליין והיינו אק"ב ממש הקב"ה מניח תפילין כו'.

אבל ישראל הם "מקדשי שמך", שכן אתערותא דלעילא תלויה באתערותא דלתתא: שהאין סוף ברוך הוא יתלבש בחכמה ובחסד, כדי להחיות ולהוות את העולמות הנסתרים ואת העולמות הגלויים. וזהו "אשר קדשנו במצוותיו" — פשוטו כמשמעו: "הקדוש ברוך הוא מניח תפילין" וכו'.

14 וע"י הנחת תפילין למטה מתעורר קדושה העליוני שלמעלי להיות שורה ומתלבש בתוך עלמין. וקדושה זו היא מבחי' אוא"ס ב"ה בעצמו ובכבודו שלמעלה מגדר עלמין בחי' אתה קדוש

על ידי הנחת תפילין למטה מתעוררת הקדושה העליונה שלמעלה, כדי שתשרה ותתלבש בתוך העולמות. קדושה זו היא מבחינת אור אין סוף ברוך הוא עצמו ובכבודו, שלמעלה מגדר העולמות — בחינת "אתה קדוש",

שהוא אדון הנפלאות למעלה מעלה מבחינת פליאות חכמה שמאין תמצא כי המצות הן הן רצונו ית' ובחי' מדרגת הרצון הוא הגבה למעלה מאד מבחי' חכמה.

שהוא "אדון הנפלאות", למעלה מעלה מבחינת נפלאות החכמה, ש"נמצאת מאין"; שהרי המצוות הן רצונו ממש, יתברך, ובחינת הרצון גבוהה מאוד, למעלה לאין ערוך מבחינת החכמה.

15 ולכן הם מקדישי ומרוממים שמך שבהם ועל ידם נתעלה בחיי שמו בקדושת אור א"ס ב"ה עצמו.

ולכן הם מקדשים ומרוממים את שמך, שכן בהם ועל ידם מתעלה בחינת שמו אל קדושת אור אין סוף עצמו, ברוך הוא.

וזהו יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי עוה"ב שהם מבחינת שמו ית' בלבד. אבל ע"י המע"ט ממשיכים קדושת אור א"ס ב"ה בעצמו כנ"ל:

וזהו [פירוש] "יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא", שחיי העולם הבא הם מבחינת שמו יתברך בלבד; אבל באמצעות המעשים הטובים ממשיכים את קדושת אור אין סוף עצמו, ברוך הוא, כפי שהוסבר לעיל.

16 והנה מן המצות נעשה לבושים לנפש כמ"ש בזוהר ע"פ ואברהם זקן בא בימים באיננו יומין עילאין דאיננו לבושין כנ"ל.

והנה, מן המצוות נעשים לבושים לנפש, כמו שנאמר בזוהר על הפסוק "ואברהם זקן בא בימים": "באותם ימים עליונים, שהם לבושים", כנזכר לעיל.

והיינו לפי שע"י המצות ממשיך אור מקיף מבחי"י סובב כל עלמין לכן נעשה לבוש לנשמתו שתהיה נפשו צרורה בצרור החיים את ה' וכו'.

והטעם הוא שעל ידי המצוות ממשיכים אור מקיף מבחינת סובב כל עלמין; לכן הוא נעשה לבוש לנשמתו, כדי שנפשו תהיה "צרורה בצרור החיים את ה'" וכו'.

אך הנה אמרו אפילו פושעי ישראל מלאים מצות כרמון ומ"מ אין ממשיכין כלום. אלא הענין הוא שהמשכת קדושה העליונה הוא ע"י שמחה של מצוה דוקא וכדכתיב תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה.

אך הרי אמרו שאפילו פושעי ישראל מלאים מצוות כרימון, ובכל זאת אינם ממשיכים כלום. אלא העניין הוא שהמשכת הקדושה העליונה נעשית דווקא על ידי שמחה של מצווה, כמו שכתוב: "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה".

17 והשמחה היא מצד התבוננות מזה עצמו איך שהמצות הם בחינת אור א"ס ב"ה עצמו בחיי אדון הנפלאות וכו'.

והשמחה נובעת מההתבוננות בעצם הדבר: שהמצוות הן בחינת אור אין סוף עצמו, בחינת "אדון הנפלאות" וכו'.

ולזה ישמח לבו בקיום המצות אשר קדשנו במצותיו ממש והוא בחי' חמר חוריין עתיק שהוא בחי' ענג העליון להתענג על ה' ממש.

ומשום כך לבו ישמח בקיום המצוות, [שהרי ה'] "קידשנו במצותיו" ממש. זוהי בחינת "חמר חוריין עתיק", שהיא בחינת התענוג העליון: להתענג על ה' ממש.

אך צריך לעורר מתחלה בנפשו בחי' יין אדום ויין המשכר שהוא בחי' גבורות קדושות כדי לאתהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא שאז יתענגו על ה' בתענוג המשכת אוא"ס ב"ה

אך תחילה עליו לעורר בנפשו את בחינת היין האדום והיין המשכר, שהיא בחינת גבורות קדושות, כדי להפוך את החושך לאור ואת המר למתוק; ואז יתענגו על ה' בתענוג שבהמשכת אור אין סוף.

כי התענוג הוא שייך אחר מילוי הרצון שכשנתמלא רצונו וחפצו מה שהיה חושק ומתאוה אז יתענג שהרי התענוג שייך לאחר מילוי הרצון: כאשר רצונו וחפצו מתמלאים, במה שהיה חושק ומתאוה אליו, אז הוא מתענג,

משא"כ אם לא היה לו תשוקה כ"כ אין התענוג אצלו כ"כ גם בהיות אצלו הדבר ההוא ולכן צריך לעורר תחלה בחינת גבורות על הירידה אשר רחוק מה' בתכלית.

ואילו אם לא השתוקק כל כך, גם כאשר הדבר נמצא ברשותו אין תענוגו גדול כל כך. לכן עליו לעורר תחילה את בחינת הגבורות על הירידה, [על] היותו רחוק מה' בתכלית.

18 ובפרט כאשר יהי' ממארי דחושבנא מן המעשים ודבורים והמחשבות אשר לא לה' המה. וישוב אל ה' וירחמהו וכמאמר אלהי עולם ברחמיך הרבים כו'

ובייחוד כאשר הוא מ"בעלי חשבון" על המעשים, הדיבורים והמחשבות שלא היו לה'. "וישוב אל ה' וירחמהו", וכמו שאומרים: "אלוקי עולם, ברחמיך הרבים" וכו',

וכמ"ש במ"א ואזי תהי' שמחת הנפש בקיום המצות ביתר שאת כי כל שתגדל התשוקה והצמאון מחמת ריחוק מקום מצד הגוף כך תגדל שמחת הנפש מצד המשכ' אוא"ס ב"ה בקיום המצות והתענוג על ה' במילוי רצונה וחפצה

כפי שמוסבר במקום אחר. ואז שמחת הנפש בקיום המצוות תהיה "ביתר שאת": ככל שיתגדלו הכמיהה והצימאון מחמת הריחוק שיוצר הגוף, כך תגדל שמחת הנפש מכך שבקיום המצוות נמשך אור אין סוף ברוך הוא, ומכך שהיא מתענגת על ה' במילוי רצונה וחפצה.

וז"ש זאת נחמתי בעניי כי אמרתך חיינני וכמאמר כי הם חיינו ואורך ימינו כו' ואין לערב שמחת הנפש בעצבון הגוף וכו'.

וזהו שנאמר: "זאת נחמתי בעניי, כי אמרתך חיינני", וכפי שאומרים: "כי הם חיינו ואורך ימינו" וכו'. ואין לערב את שמחת הנפש בעצבון הגוף וכו'.

אך כדי להוציא בחי' יין הנ"ל צריך לשית עצות בנפשו להיות בבחינת ונפשי כעפר לכל תהיה מן הרגליות וכו'. ועל ידי דריכה ברגלים בגת שהיא בחינת לב נשבר ונדכה כו'.

אך כדי להפיק את בחינת היין הנזכרת לעיל, עליו להיוועץ בנפשו כיצד להגיע לבחינת "ונפשי כעפר לכל תהיה" — כמו הגפנים הנמוכות, הרגליות, וכו'; וכן באמצעות הדריכה ברגליים בגת, שהיא בחינת לב נשבר ונדכה וכו'.

19 והנה כנגד ב' בחינות יין הנ"ל כך נמשך ב' בחינת לבושי. וזהו כבס ביין לבושו שיהיו לבושי המצות מכובסים עד"מ כמו בגד המכובס מן הלכלוך כך הנה אפי' פושעי ישראל מלאים מצות כו'.

והנה, כנגד שתי בחינות היין שהוזכרו לעיל, נמשכות שתי בחינות של לבושים. זהו [פירוש] "כיבס ביין לבושו": שלבושי המצות יהיו מכובסים, על דרך משל, כמו בגד שכובס מן הלכלוך. כך גם, אפילו פושעי ישראל מלאים מצוות וכו'.

20 ואעפ"כ את פושעי' נמנו שלבושי המצות שלהם הם מלובשי' בלבושים צואים שלהם משא"כ ע"י בחי' יין ושמחה של מצוה נעשה בחי' כבוס לבוש והתפשטות מלבושי' שבנוגה להתענג על ה' לבדו.

ובכל זאת הם "נמנו עם הפושעים", שכן לבושי המצוות שלהם עטופים בלבושיהם הצואים. לעומת זאת, באמצעות בחינת היין והשמחה של מצוה, מתרחשת בחינה של כיבוס הלבוש והסרת הלבושים שבנוגה, כדי להתענג על ה' לבדו.

וע"י בחי' דם ענבים הוא בחי' יין אדום שהוא ענין התגברות הנפש לאהפכא חשוכא לנהורא והמרירות על ריחוקו מאור פני ה' ונקי' דם לפי שצריך יגיעת הנפש ויגיעת בשר בנפשו דמו.

ובאמצעות בחינת "דם ענבים", שהיא בחינת יין אדום, כלומר התגברות הנפש [על עצמה] כדי להפוך חושך לאור, והמרירות על ריחוקה מאור פני ה'. הוא נקרא "דם" מפני שהוא דורש יגיעת הנפש ויגיעת הגוף, את הנפש ואת דמו.

אך מ"מ נקי דם ענבים בחיי יין שצ"ל ע"י בחיי שמחה שהיא בחיי התבוננות מצד גדולת ה' אי"ס ב"ה וישוב אל ה' וירחמהו.

אף על פי כן, הוא נקרא "דם ענבים", בחינת יין, משום שהוא צריך לבוא באמצעות בחינת השמחה, שהיא בחינת ההתבוננות בגדולת ה', אין סוף, ברוך הוא: "וישוב אל ה' וירחמהו".

21 וירחמהו דייקא דהיינו על ניצוץ אלהי שבו איך ירד פלאים מטה מטה כמ"ש במ"א ועי"ז נעשה בחיי סותו

"וירחמהו" דווקא — כלומר, על ניצוץ האלוקות שבו, לראות כיצד ירד פלאים מטה מטה, כפי שנתבאר במקום אחר. ועל ידי כך נעשית בחינת "סותו", לבושו.

פ"י סותו מלשון מסוה הוא כסוי הראש והפנים שיש ב' בחינות לבושין לבוש הגוף ע"ד משל ולבוש הראש והפנים ע"ד משל.

כלומר, "סותו" קשור למילה "מסוה", שהיא כיסוי לראש ולפנים. שהרי יש שתי בחינות של לבושים: לבוש הגוף, בדרך משל, ולבוש הראש והפנים, בדרך משל.

22 והנה ע"י בחיי יין המשמח נמשך בחיי לבוש לבחי' הגוף של הנפש שהוא בחיי לבושי מדות הנפש אהבה ויראה כו'

כעת, באמצעות הבחינה של "יין המשמח", נמשכת בחינה של לבוש לבחינת הגוף של הנפש, שהיא בחינת לבוש המדות של הנפש — אהבה ויראה וכו';

אבל ע"י בחיי דם ענבים נמשך לבוש לבחי' הראש והפנים של הנפש והוא בחיי ראייה ושמיעה.

אבל באמצעות הבחינה של "דם ענבים", נמשך לבוש לבחינת הראש והפנים של הנפש, שהיא בחינת ראייה ושמיעה.

23 וכמ"ש הביטו אליו ונהרו וגו'. וכי אפשר להסתכל בשכינה כו' אלא היינו לאסתכלא ביקרא דמלכא כו'

כמו שנאמר: "הביטו אליו ונהרו" וגו'. וכי אפשר להסתכל בשכינה? אלא הכוונה היא "להסתכל בכבוד המלך" וכו'.

והענין כמאמר רז"ל במקום שבע"ת עומדים כו' כי צדיקים גמורים ע"י שמחה של מצוה והתענגם על ה' ממשיכים ענג העליון מלמעלה למטה

והענין הוא כדברי חז"ל: "במקום שבעלי תשובה עומדים" וכו'. הצדיקים הגמורים, באמצעות השמחה של מצוה והתענוג שלהם בה', ממשיכים את התענוג העליון מלמעלה למטה,

אבל הבעל תשובה ע"י התגברותו על הרע שבנפשו במסירת נפש היא בבחי' הסתלקות מלמטה למעלה כדרך הגבורות ורשפי אש כו'. ולכן נעשה לבוש לנשמתו ג"כ למעלה על בחי' ראש הנ"ל:

ואילו בעל התשובה, באמצעות התגברותו על הרע שבנפשו במסירות נפש, נמצא בבחינה של עלייה מלמטה למעלה, בדומה לגבורות ול"רשפי אש" וכו'. לכן נעשה לנשמתו לבוש גם למעלה, על גבי בחינת הראש הנוכרת לעיל.

24 והנה זהו כל עבודתנו בקיום המצות בזמן הזה להמשיך לנפש שתתעלה בעילוי אחר עילוי לאור באור א"ס ב"ה ותהיה הנפש צרורה כו'.

והנה, זוהי כל עבודתנו בקיום המצוות בזמן הזה: להמשיך [אור] לנפש, כדי שתעלה מעלייה לעלייה, תואר באור אין סוף, ברוך הוא, והנפש תהיה "צרורה" וכו'.

אבל תכלית השלימות של ימות המשיח בקיום המצות ומעשה הקרבנות שיהיו הקרבנות כבשים ופרים וכו' ג"כ נכללים ומתעלים בעילוי אחר עילוי באור א"ס ב"ה.

אבל השלמות העליונה של ימות המשיח, בקיום המצוות ובעשיית הקרבנות, היא שגם הקרבנות — כבשים ופרים וכו' — ייכללו ויתעלו מעלייה לעלייה באור אין סוף, ברוך הוא.

אך בזמן הגלות אי אפשר לנפש האדם להעלותם ולקשרם במקורם מאחר שהיא מקושרת בעצמה למטה.

אך בזמן הגלות אי אפשר לנפש האדם להעלות אותם ולקשרם למקורם, מאחר שהיא עצמה קשורה למטה.

אבל לימות המשיח שיקויים ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר וגו'. שנשמות ישראל יהיו כמעלה אז יהיה זמן קיום המעש' והעלאת ניצוצות שנפלו אפילו הבהמות.

אבל בימות המשיח, כשיתקיים "ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר" וגו', ונשמות ישראל יהיו כמעלה — אז יהיה הזמן לקיום המעשה ולהעלאת הניצוצות שנפלו, אפילו אלה שבבהמות.

25 וכמו שהיה בתחלת בריאת העולם שקודם שנבר' אדם הראשון נא' ואדם אין לעבד את האדמה וגו'.

כך היה בראשית בריאת העולם: לפני שנברא האדם הראשון, נאמר: "ואדם אין לעבוד את האדמה" וגו'.

ואח"כ נעשה אדם וניחחו בג"ע לעבדה ולשמרה. אלא שאח"כ ויגרש את האדם וגו' כלומר שלא הי' בבחי' אדם והוצרך לילך ולתקן נפשו.

לאחר מכן נברא האדם, וה' הניח אותו בגן עדן "לעבדה ולשמרה". אלא שלאחר מכן "ויגרש את האדם" וגו'; כלומר, הוא לא היה בבחינת אדם, והיה עליו לצאת ולתקן את נפשו.

26 ושלמות בחי' אדם הוא בזמן המשיח שנאמר עליו הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד מא"ד הוא אותיות אד"ם.

ושלמות בחינת אדם תהיה בימות המשיח, שעליו נאמר: "הנה ישכיל עבדי, ירום ונשא וגבה מאד". "מאוד" מורכב מאותיות "אדם".

וכן ראשי תיבות אד"ם דו"ד משי"ח שבזמן ימות המשיח נשלם בחינת אדם ואזי הוא זמן היום לעשותם זמן קיום המצוות בשלימות שיהיה הקרבת קרבנות כמצוות רצונך.

וכן ראשי התיבות של "אדם" הם אדם, דוד, משיח. בימות המשיח תושלם בחינת אדם, ואז יהיה הזמן של "היום לעשותם" — הזמן שבו המצוות יתקיימו בשלמות, והקרבות יוקרבו "כמצוות רצונך".

משא"כ בזמן הגלות אין עשיית המצו' כרצונך ממש אלא לעילוי הנפש שיתקן בחי' אדם שלא יהיה ואדם אין לעבד.

אבל בזמן הגלות, קיום המצוות אינו כאמת "כמצוות רצונך", אלא [הוא] נועד להעלות את הנפש, כדי שתתקן את בחינת אדם ולא יתקיים עוד "ואדם אין לעבוד".

אבל עיקר העבודה לעבדה ולשמרה הוא בימות המשיח דוקא. והתפלה שהיא בחי' נשיאת הנפש הוא כנגד הקרבנות

אבל עיקר העבודה של "לעבדה ולשמרה" שייך דווקא לימות המשיח. והתפילה, שהיא בחינת נשיאת הנפש, היא כנגד הקרבנות,

אבל אינה בבחי' קרבנות ממש כי שם בחינת עליות כל העולמות בכלל ואפילו נפש הבהמה היורדת למטה לארץ.

אבל אין היא בבחינת קרבנות ממש, כי בקרבנות יש בחינה של עליית כל העולמות בכלל, ואפילו נפש הבהמה שיורדת למטה לארץ.

27 והנה על בחינת גפן ויין הנ"ל נאמר אסרי לגפן עירה פי' שבימות המשיח שיושלם בחי' אדם אז יהיו

כלל ישראל מתעלים במעלה העליונה שיהיה בבחי' גפן ויין המשמח בשמחה של מצוה

והנה על בחינת הגפן והיין שהוזכרו לעיל נאמר: "אסרי לגפן עירה". פירוש, שבימות המשיח, כאשר תושלם בחינת אדם, יתעלו כלל ישראל למעלה העליונה ויהיו בבחינת גפן ויין המשמח בשמחה של מצווה;

וגם יהי' אוסרי אוסר יו"ד שבחי' יו"ד היא בחי' חכ' עילאה הוא אוסר ומקשר לבחי' גפן

וגם יהיה "אוסרי" — "אוסר" ויו"ד: בחינת היו"ד, שהיא בחינת חכמה עילאה, היא הקושרת ומחברת אל בחינת הגפן.

(וענין החכמה הוא בחי' בטול שצ"ל בהשמח' עמ"ש ע"פ ולא נחם אלקי דרך ארץ פלשתים וע"פ ביום השמע"צ). ועי"ז יהי' בבחי' עירה.

(עניין החכמה הוא בחינת ביטול, שצריך להיות בשמחה; ראו מה שנתבאר על הפסוק "ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים" ועל הפסוק "ביום השמיני עצרת"). ועל ידי כך יהיו בבחינת "עירה".

כי הנה עירה סובל ב' פירושים לשון עיר פרא אדם ובחי' עיר אלהים. וביאור הדבר כי עיר פרא אדם יולד כתי'.

שכן "עירה" סובלת שתי משמעויות: "עיר פרא אדם", ובחינת עיר אלקים. וביאור העניין: כתוב "עיר פרא אדם יולד".

פי' יולד היינו כשהמדוי' אצלו כתולדתו וטבעו שלא נהפכו אצלו לעמוד כנגד טבעו כי זהו עבודת האדם לעמוד נגד טבעו הקשה מפני אהבת ה' ויראתו.

"יולד" פירושו שמדותיו של האדם הן כפי שנולדו עמו וכפי טבעו, ולא השתנו עד שהן עומדות נגד טבעו; שהרי עבודת האדם היא לעמוד נגד טבעו הקשה מתוך אהבת ה' ויראתו.

משא"כ כשהטבע מסייע אין זו עבודה תמה ונקרא עיר פרא אדם אבל כשהוא מקושר בבחי' גפן בחי' יין היוצא מן הגפן ע"י דריכה ומן הרגליות וכו'

אך כאשר הטבע מסייע לו, אין זו עבודה שלמה, והוא נקרא "עיר פרא אדם". אבל כשהוא קשור לבחינת הגפן, לבחינת היין היוצא מן הגפן באמצעות דריכה ומן הגפנים הנמוכות וכו',

כנ"ל אזי נעשה בחי' עירה עיר ה' שהוא בחי' עיר אלהינו כמו שאמרו רז"ל אימתי נקרא גדול כשהוא בעיר אלהינו וגו'.

כנ"ל, אזי נעשה בבחינת "עירה" – עיר ה', שהיא בחינת "עיר אלקינו", כמו שאמרו חז"ל: "אימתי נקרא גדול? כשהוא בעיר אלקינו" וכו'.

28 ולשרקה בני אתונו. הנה שורקה היא זמורה רכה וילדה שענביה מועטים עדיין ומעט יין היוצא ממנה נק' שורקה נקודת שור"ק כי

"ולשרקה בני אתונו" – "ולבן האתון שלו, אל הגפן המובחרת". שורקה היא זמורה רכה וצעירה, שענביה עדיין מעטים, ומעט יין יוצא ממנה; היא נקראת שורקה על שם תנועת השורוק. שכן

הנה גפן הוא בחינת סגול' וגם כל נקודת גפן הוא סגול' וכדכתי' גפן ממצרים תסיע וגו' כסו הרים צלה

הגפן היא בחינת סגול', וגם שתי התנועות שבמילה "גפן" הן סגול'. וכך נאמר: "גפן ממצרים תסיע" וגו', "כסו הרים צלה".

פ"י צלה בחי' צל כמ"ש ה' צלך דהיינו ישת חשך סתרו והוא העולה למעלה ומכסה על בחי' הרים שהם האבות.

הביאור: "צלה" היא בחינת צל, כמו שנאמר: "ה' צלך", כלומר, "ישת חושך סתרו". זהו הדבר שעולה למעלה ומכסה על בחינת ההרים, שהם האבות.

29 והנה האבות הם שלשה בחינת סגול'. וזהו בחי' גפן. אבל שורקה הוא בחי' נקודת השורק והשור"ק יש בו ג"כ ג' נקודות שבסגול' אלא שהם זה למטה מזה.

והנה האבות הם שלושה, בחינת סגול', וזהו בחינת גפן. אבל שורקה היא בחינת נקודת השורוק; גם בשורוק יש שלוש נקודות כמו בסגול', אלא שהן זו מתחת לזו.

כך הנה שכשהאדם הוא בבחי' התקרבות והתלהבות בכח ג' נקודות ממטה למעלה ומלמעלה למטה והממוצע וכו' וכמ"ש במ"א אזי נקרא בחי' סג"ל.

כך, כאשר אדם נמצא בבחינת התקרבות והתלהבות מכוח שלוש הנקודות — מלמטה למעלה, מלמעלה למטה, ובבחינה האמצעית וכו', כפי שהוסבר במקום אחר — הוא נקרא בחינת סגול.

אבל כשהוא בבחינת ריחוק מקום אלא שהוא בבחי' הודאה כלומר שידוע שהוא רחוק מה' ונעשה כפוף ומודה ואין ערב לכו לגשת מפני ביטולו נקרא בחינת שור"ק ושלש נקודות זו למטה מזו.

אבל כאשר הוא בבחינת ריחוק, אלא שהוא בבחינת הודאה — כלומר, הוא יודע שהוא רחוק מה', נעשה כפוף ומודה בכך, ולכו אינו מעז לגשת מפני ביטולו — הוא נקרא בחינת שורוק, שלוש נקודות זו מתחת לזו.

כלומר שמשפיל עצמו מטה מטה להיות רחוק בעיניו להגיע לזה באומרו מי אנכי וכו' וע"י זה נעשה מבחי' אתונו בחי' בני בחי' בן וכמ"ש בנים אתם וגוי להיות כמו ברא כרעא דאבוה.

כלומר, הוא משפיל את עצמו עוד ועוד, עד שבעיניו הוא רחוק מלהגיע לכך, באומרו: "מי אני" וכו'. ועל ידי כך, מבחינת "אתונו" נעשית בחינת "בן", בחינת בן, כמו שכתוב: "בנים אתם" וגוי — להיות כמו "בן כרעא דאבוה".

30 והנה התהפכות בחינות אלו נעשו ע"י כבס ביין וגוי כבס לשון עבר שתכלית השלימות של ימות

המשיח ושלמות בחינת אדם להיות בחי' עירה ובחי' בן הוא

והנה, הפיכת בחינות אלו נעשית באמצעות "כיבס ביין" וכו'. "כיבס" הוא בלשון עבר: השלמות העליונה של ימות המשיח, ושלמות בחינת אדם — להיות בבחינת עירה ובבחינת בן — באה

ע"י שכבר כבס ביין הגלות שע"י עבודתנו בזמן הגלות לעורר את האהבה ושמחה של מצוה אתהפכא חשוכא לנהורא והוא תכלית של ימות המשיח כנ"ל:

מכך שכבר כיבס ביין הגלות: באמצעות עבודתנו בזמן הגלות, לעורר את האהבה ואת השמחה של מצוה, החושך נהפך לאור; וזו התכלית של ימות המשיח, כפי שנתבאר לעיל.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/torah-ohr/vayechi/3

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק